

Ademnood door het Nederlandse stikstofbeleid

Voorspel

- In 1972 publiceert De Club van Rome het rapport “Grenzen aan de groei”, waarin voorspellingen over toekomstige milieurampen worden gedaan op basis van de allereerste computermodellen.

Deze handelswijze zet de toon voor allerlei (toekomstige) doemscenario’s.

Gedegen onderzoek, als basis voor realistische beschouwingen t.a.v. mens en natuur, wordt verlaten en vervangen door computermodellen die uitkomsten op basis van arbitraire aannames laten zien.

- In 1988 komen 25 landen, onder de vlag van de VN, in Sofia (Bulgarije) samen en stellen een protocol op om de uitstoot van stikstofoxiden te beteugelen.

De afspraak wordt gemaakt om de zgn. kritische depositiewaarden voor toekomstige reductiedoelen te bepalen en vast te stellen.

- Op Nederlands initiatief richten de VN in 1990 het Coördination Centre for Effects (CCE) op om de maximale kritische depositiewaarden van stikstof op de bodem te bepalen.

Dit komt onder de Nederlandse RIVM te vallen en wordt door de Nederlandse overheid gefinancierd: daarmee is Nederland het gidsland op gebied van het bestrijden van luchtverontreiniging.

- In 1992 publiceert het CCE het eerste rapport met kritische depositiewaarden voor stikstof, gekoppeld aan “landelijke en moerassige ecosystemen”.

De Nederlander Roland Bobbink is de hoofdauteur.

De invulling

- Ook in 1992 stelt de Europese Commissie de Habitatrichtlijn vast.

Doelstelling is “de biologische diversiteit” in de lidstaten van de EU te waarborgen.

Lidstaten dienen “Natura 2000-gebieden” aan te wijzen, waarin zij specifieke dier- en plantensoorten en ecosystemen dienen te beschermen.

De implementering van deze richtlijn zal in daaropvolgende jaren verduidelijkt worden.

- In 1996 publiceert het CCE een uitgebreider en geactualiseerd rapport onder leiding van, opnieuw, Roland Bobbink.

Hierin de wetenschappelijke onderbouwingen van de kritische depositiewaarden: korte veldexperimenten, voornamelijk laboratorium- en modelberekeningen en “best guesses” van de auteurs vormen de flinterdunne basis hiervoor.

Echter de lijn (speculatieve en mankerende) computermodellering en -simulatie krijgt steeds meer vaste voet in beleidsbepalende stukken.

- In 1999 worden tijdens een VN conferentie in Zweden de emissieplafonds voor zwaveldioxide, stikstofoxiden en ammoniak vastgelegd in het Gothenburg Protocol.

- In 2003 publiceert het CCE het rapport “Empirische Kritische Depositiewaarden”, waarbij ecosystemen voor het eerst worden ingedeeld volgens het European Nature Information System (EUNIS).

Hiermee wordt een (juridische) koppeling van kritische depositiewaarden aan Natura 2000-gebieden mogelijk gemaakt.

De uitvoering

- Bewindslieden van Geel (Milieubeheer) en Veerman (Landbouw) in het kabinet Balkenende I informeren de Tweede Kamer: bij beoordeling van activiteiten met mogelijk negatieve gevolgen voor Natura 2000-gebieden worden kritische depositiewaarden leidend.

Iedere activiteit mag een toename van maximaal 1% van de landelijke gemiddelde kritische depositiewaarde veroorzaken.

De waarde wordt gebaseerd op, jazeker, een computersimulatie van de Universiteit van Wageningen, welke ook de opdracht tot nader onderzoek krijgt.

- Conclusies uit dit onderzoeksrapport (2006), door auteurs E. Gies, A. Bleeker en H. van Dobben, stellen dat “iedere (extra) overschrijding van een K(ritische) D(epositie) W(aarde), hoe gering ook, als significant en dus als onaanvaardbaar moet worden beschouwd”.

Daarop wenst Veerman meer onderzoek en een andere aanpak, maar aan het stelsel KDW wordt niet getornd.

- In 2007 biedt bewindsvrouw Verburg (min. van Landbouw, in het kabinet Balkenende IV) de Tweede Kamer het “Toetsingskader ammoniak en Natura 2000” aan.

Alleen bedrijven die stikstofdepositie van maximaal 5% van de laagste KDW van in Natura 2000-gebied aanwezige habitats veroorzaken mogen een vergunning krijgen.

- In 2008 publiceert de Universiteit Wageningen het rapport “Overzicht van kritische depositiewaarden voor stikstof, toegepast op habitattypen en Natura 2000-gebieden” (auteurs H. van Dobben en A. van Hinsberg).

Daarin worden op basis van CCE rapporten concrete KDW's voor Nederlandse Natura 2000-gebieden gegeven, waarbij auteurs stellen dat de onzekerheid van deze waarden “vrij groot” is.

De Raad van State geeft vervolgens het toetsingskader een negatief advies en stelt dat de ammoniakdepositie moet dalen onder de betreffende KDW.

De consequenties

- In maart 2008 doet de Raad van State een uitspraak n.a.v. bezwaar (door twee milieuorganisaties, waar onder MOB) tegen een verleende vergunning aan een veehouderij in Noord-Brabant, liggend nabij een Natura 2000-gebied.

De Raad van State stelt de bezwaarmakers in het gelijk, trekt de vergunning in en acht het tot dan gebruikte toetsingskader als niet toereikend in dergelijke gevallen.

N.a.v. deze uitspraak stelt minister Verburg de commissie-Trojan in om te onderzoeken of bepaalde onderdelen van het toetsingskader toch in stand kunnen blijven.

Zij stuurt het advies van de commissie-Trojan naar de Tweede Kamer en hoewel de commissie stelt dat de Nederlandse KDW een te absolute waarde vormt, neemt de regering dit advies niet over.

Dit ondanks dat ook omliggende EU-landen de doelstellingen niet zien als absolute waarden die behaald *moeten* worden.

Een tweede commissie (Huys), welke “rek en ruimte” in regelgeving m.b.t. bescherming van natuurgebieden onderzoekt, stelt dat de KDW in het Nederlandse beleid een te grote aandacht heeft gekregen en de waarde te stringent is geformuleerd.

Echter ook dit advies wordt niet overgenomen door de regering.

De minister gaat aan de slag met aanbevelingen voor een “programmatische aanpak”. Wel krijgt zij tijdens een commissiedebat kritiek op het feit dat zij (lees de regering) de adviezen van de commissie-Trojan en de commissie-Servaes Huys niet overnam.

- In 2011 publiceert het CCE het rapport “Evaluatie en herziening van empirische kritische depositiewaarden en dosis-responsrelaties” (onder redactie van R. Bobbink en J.P. Hettelingh), waarin vele KDW’s scherper worden gesteld (wederom volgens model).
- Waarna in 2012 het rapport “Overzicht van kritische depositiewaarden voor stikstof, toegepast op habitattypen en Natura 2000-gebieden” uit 2008 (door van Dobben, Bobbink, Bal en van Hinsberg) ook voor Nederland wordt geactualiseerd.

- In 2015 wordt de Programma Aanpak Stikstof (PAS) ingevoerd.

Activiteiten die weinig stikstofdepositie in Natura 2000-gebieden veroorzaken mogen plaatsvinden, indien die neerslag in de toekomst wordt gecompenseerd.

- Echter in 2019 zet de Raad van State ook hier een streep door, omdat de constructie toekomstige compensatie niet strookt met de systematiek van de Habitatrictlijn. Minister Schouten (Landbouw, in het kabinet Rutte III) stelt de commissie Remkes in om tot “een advies over een nieuwe aanpak van de stikstofproblematiek” te komen. Premier Rutte kondigt in november van dit jaar zijn “rotmaatregel” aan: verkeer, landbouw en industrie worden beperkingen opgelegd.

- April 2020 kondigt min. Schouten een nieuwe, “structurele aanpak van de stikstofproblematiek” aan.

In 2030 dient tenminste 50% van de hectares met stikstofgevoelige natuur in Natura 2000-gebieden onder de KDW’s te zijn gebracht.

- Wanneer in juni 2020 het advies van de commissie Remkes verschijnt blijkt deze doelstelling zelfs te zijn aangescherpt tot 74% van alle “stikstofgevoelige” Natura 2000-gebieden (in 2035).

- In 2021 wordt “De wet stikstofreductie en natuurverbetering” (kortom Stikstofwet) ingevoerd.

Daardoor worden de KDW voor Natura 2000-gebieden, zoals vastgesteld door Dobben en collega’s in 2008, wettelijk vastgelegd en dient Nederland, verplicht, overschrijdingen van die waarden te reduceren.

- In december 2021 wordt in het coalitieakkoord van het kabinet Rutte IV het advies van de commissie Remkes aangescherpt naar “tenminste 74% van de hectares met stikstofgevoelige natuur in Natura 2000-gebieden dienen onder de KDW te zijn gebracht in 2030”.

- In 2022 publiceert het CCE het rapport “Evaluatie en herziening van empirische kritische depositiewaarden voor stikstof voor Europa” onder redactie van R. Bobbink: wederom worden veel KDW’s strenger.

- In januari 2022 wordt het kabinet Rutte IV beëdigd en de nieuwe ministerspost Natuur en Stikstof wordt door van der Wal ingenomen.

Zij geeft de Universiteit Wageningen opdracht om de bandbreedte van de KDW’s uit het nieuwe CCE rapport te verwerken in de lijst van concrete Nederlandse KDW’s.

- In juli 2023 verschijnt de actualisatie van de Nederlandse KDW’s: in bijna 47% van de Natura 2000-gebieden worden de normen strenger.

In ongeveer 3% van de gebieden worden de normen verruimd.

De zin en onzin van het Nederlandse stikstofbeleid

Natuur in Nederland gaat allen die hier leven aan: mens, dier en plant.

Wanneer schade aan (dieren en planten in) de natuur wordt toegebracht, door individuen en/of (beroeps)groepen, is het zinvol om daartegen, via wet- en regelgeving, op te (kunnen) treden.

Versterk wat zwak is en zwak af wat (te) sterk is.

Zolang dit proportioneel, ter zake doende, effectief en zonder aanzien des persoons gebeurd, is daar weinig tegen in te brengen.

Zinnig dus.

Wanneer echter een overheid, via politieke mechanismen, via wetten en regels dwangmaatregelen gaat opleggen aan het sociaal-, maatschappelijk- en economisch verkeer, wordt het bedenkelijk.

Te meer wanneer de doelstelling van die maatregelen niet door de mensen in deze maatschappij worden gedeeld of doelen voorbij geschoten worden.

Of wanneer diezelfde maatregelen door een relatief kleine groep mensen aan een (veel) grotere groep mensen tegen hun zin wordt opgedrongen.

Dit hoeft lang niet altijd via direct politieke wegen te geschieden: denk hierbij ook aan de wil die b.v. Johan Vollenbroek namens MOB en seriële procesvoering oplegt aan hele beroepsgroepen en hen daarmee in een onmogelijke situatie drukt.

Helemaal schrijnend wordt dit wanneer de overheid, instituties en individuen zich hierin gaan bedienen van oneigenlijke, niet ter zake doende of misplaatste uitgangspunten en redeneringen.

Dit is allemaal waar te nemen in het Nederlandse stikstofbeleid en de uitvoering daarvan door de overheid, de Raad van State, door rechters en door activisten.

Wat mij betreft is daarmee het punt bereikt waarop de sociaal maatschappelijke omgang van mensen onderling in Nederland te zeer belast wordt en de grens van absurditeit en doorgedreven idioterie ver wordt overschreden.

Dit gebeurt al jaren achtereen in ons land wanneer het gaat over het uitrollen van het typisch Nederlandse stikstofbeleid.

Onzinnig dus.

Het is een misvatting om te denken dat het Nederlandse stikstofbeleid alleen betrekking heeft op de ca. 53.000 boeren en tuinders in ons land.

Iets wat vele, vele mensen in Nederland nog steeds voetstoots aannemen.

Inmiddels is duidelijk dat *alle* beroepsgroepen lijden onder de stikstofwetten in dit land: boeren, tuinders, MKB'ers, industrie, de bouw, recreatie, etc.

Beperkt tot de voedselverwerkende industrie: niet alleen ruim 50.000 boeren en tuinders zijn potentiële betrokkenen in het stikstofverhaal.

Ook de agrosector, als geheel, wordt getroffen door de consequenties van het Nederlandse stikstofbeleid.

We spreken dan al gauw over ca. 1 miljoen arbeidsplaatsen in Nederland, die mogelijk een aanzienlijke krimp zal ondergaan door de stikstofwetten die in 2021 zijn aangenomen, waarna richtlijnen telkens werden aangescherpt.

De Nederlandse voedselketen is de schoonst en meest effectief werkende ter wereld in deze branche.

Met oog voor dieren en plantenwelzijn, waarbij de belasting voor de omringende natuur en de bodem (aarde) tot een minimum wordt beperkt in een niet aflatende inspanning deze belasting voortdurend en blijvend te verminderen.

Momenteel wordt juist deze branche de nek omgedraaid, mensen worden uit hun bestaan gegooid, met grote gevolgen voor de betrokken individuen en beroepsgroepen hierin.

Buitendien doet zich het trieste feit voor dat als voedselproductie op het hoogst haalbare niveau in Nederland (deels) niet langer haalbaar is, er elders in de wereld een gat in de markt ontstaat.

En juist daar wordt op niet gereguleerde, zeer verontreinigende wijze schade aan het milieu toegebracht tijdens voedselproductieprocessen, ook op globale schaal.

Kortom: de vermeende schade aan de natuur in Nederland wordt op deze wijze geëxporteerd naar landen waar men het met de voedselkwaliteit en de natuur nogal wat minder nauw neemt.

Hier verdwijnt de expertise onder boeren en tuinders als sneeuw voor de zon, onze bevolking is op mindere kwaliteit geïmporteerd duur voedsel aangewezen en elders vindt voedselproductie plaats, dat exponentieel meer vervuilend is dan voorheen in ons land.

Kan het nog dommer en onzinniger uitpakken dan door dit gevoerde stikstofbeleid in Nederland?

Hoe wordt het gedaan?

Het balletje gaat echt rollen wanneer in 1990 de CCE, op Nederlands initiatief en onder de vlag van de VN, wordt opgericht en maximale KDW's voor stikstof worden bepaald. In 1992 publiceert het CCE het eerste rapport met kritische depositiewaarden voor stikstof, onder leiding van een Nederlander.

Oók in 1992 stelt de Europese Commissie de Habitatrichtlijn vast.

Alle EU lidstaten dienen "Natura 2000-gebieden" aan te wijzen, waarin zij specifieke dier- en plantensoorten en ecosystemen (de habitat) dienen te beschermen.

In Nederland worden uiteindelijk 162 Natura 2000-gebieden aangewezen, wat overeenkomt met ca. een kwart van Nederland.

De Vogel- en Habitatrichtlijn eist dat lidstaten streven naar "een goede staat van instandhouding" van hun Natura 2000-gebieden, wat betekent dat populaties van karakteristieke planten- of diersoorten voor dat type natuur op peil moeten blijven.

In Nederland, als enig EU-land, ontaard dit in een obsessie met het terugdringen van de stikstofdepositie, de stikstof die vanuit de lucht neerslaat in Natura 2000-gebieden.

Dat de stikstofuitstoot sinds de jaren negentig met een factor drie is teruggebracht, weerhoudt het kabinet Rutte IV er niet van de doelstellingseis op te schroeven naar nogmaals halveren van de uitstoot uiterlijk in 2030.

In ca. driekwart van de Natura 2000-gebieden wordt de KDW overschreden.

Vaak slaat daar het dubbele of meer aan stikstof neer, meestal al decennia lang, echter in verreweg de meeste van al die gebieden floreert de natuur.

Al zouden Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten daar graag hun wensnatuur zien en herstellen: liefst de "oorspronkelijke natuur", met als referentie het jaar 1900 of 1700.

Wat vaak neerkomt op creatie van een uiterst stikstofgevoelige voedselarme zand- of veengrond.

Dus worden vruchtbare toplagen afgegraven, bomen gerooid, verstookt in biomassacentrales en wat overblijft heeft een intensief beheer nodig om in stand te worden gehouden.

En zodoende wordt nog meer “kwetsbare natuur” geschapen en begint het verhaal van “in beton gegoten KDW’s” van voren af aan, maar nu voor de “nieuwe natuur”.

Volgens het huidige beleid dient in 2030 de stikstofdepositie tot in 74% van alle Natura 2000-gebieden onder de KDW teruggebracht te worden.

Daar blijft het niet bij: gedeputeerde Ans Mol (BBB) kwam afgelopen maandag 24 maart 2025 naar Winterswijk met een boodschap.

Zonering rond de Natura 2000-gebieden Bekendelle en Willink’s Weust is onvermijdelijk, zodat de rest van Gelderland (op de Veluwe na) kan worden ontzien.

(Boeren)bedrijven die het niet redden voor 2035 binnen een zone van 500 meter zonder stikstofdepositie te opereren, dienen te verdwijnen, maar mevrouw Mol blijft volhouden dat zij kwam om hulp aan te bieden in deze regio.

Politici binnen de Provinciale Staten, zelfs de BBB-ers, schijnen maar niet te begrijpen dat hun boodschap, aan de regio gericht, omgekeerd dient te worden richting Den Haag, om in niet mis te verstane bewoording te kennen te geven dat de streep met de stikstof idioterie nu echt bereikt is.

Veehouder Henk Wikkerink legt die avond uit dat een afweging die óók in de Vogel- en Habitatsrichtlijn van de EU benoemd wordt, de volgende is.

De afweging tussen de sociaal- maatschappelijke en economische kosten en de waarde van een bepaald soort wensnatuur dient *vooraf* gemaakt te worden, maar dat wordt in Nederland al jaren lang in het geheel genegeerd, met name in de Haagse politiek.

Het Programma Aanpak Stikstof, ingesteld in 2015, dat gebruik maakte van de “stikstofruimte” die jaarlijks ontstond door verminderde uitstoot van stikstof, sneuvelde.

De stikstofruimte werd telkens berekent met het AERIUS computermodel van het RIVM. Het vergunningsstelsel, dat zodoende kon worden ingezet om zgn. PAS-melders hun bedrijfsvoering mogelijk te maken, wordt onderuitgehaald.

Via de uitspraak van de Raad van State (na consultatie van het Hof van Justitie van de Europese Unie) die bezwaren van de MOB en de Stichting Werkgroep Behoud de Peel honoreerde.

Dit gebeurde in 2019 en sindsdien berekent het almachtige AERIUS program elk project door en wanneer dit een overschrijding van de KDW over één jaar veroorzaakt strandt het gehele project.

Op 22 januari 2025 stelt een gerechtelijke uitspraak klager Greenpeace in het gelijk en verordend dat de Nederlandse staat meer moet doen om de habitat in de Natura 2000-gebieden te beschermen.

Nederland zit nu echt op slot en onder het motto (van Haagse politici) “we take no prisoners” wijst alles erop dat de wal het schip gaat keren.

Ons land wordt, zo lijkt het, definitief gegijzeld door stikstofwetten, politiek gekleurd uitspelen, computermodellen, ambtenaren en gerechtelijke uitspraken.

De echte wetenschap aan het woord

Op 15 januari 2025 spreekt Wouter de Heij in tijdens de vergadering van de Provinciale Staten Overijssel https://www.youtube.com/watch?v=h_wi3T0z6ZE.

Afgestudeerd ingenieur aan de Universiteit van Delft, 30 jaar werkzaam aan de Wageningse Universiteit (WUR) en expert op gebied van modellen en dataverwerking. Buitendien wekelijks in contact met politici in Den Haag en bewindslieden op gebied van de landbouw en milieu.

Vrij citerend uit zijn betoog aldaar, de volgende punten:

- "AERIUS kan niets. De foutmarge voor natte deposities bedraagt minimaal 30% en voor droge deposities minimaal 125%.

De modellen zijn onnauwkeurig en kloppen totaal niet met wat er in de werkelijkheid gebeurt t.a.v. de Natura 2000-gebieden. Aerijs dient zo snel mogelijk te verdwijnen als beleidsinstrument".

- "de Ecologische Autoriteit stelt vast dat de monitoring van de Nederlandse natuur onder de maat is (dus niet de natuur zelf!). Caeli is een bedrijf dat via satelliet-monitoring exact en in real time kan vaststellen wat er per bedrijf aan emissie plaatsvindt. Beter inzetbaar dan het wrakkige AERIUS, dat dit in het geheel niet kan. En op deze wijze wordt de uitvoering van interne saldering per bedrijf realistisch en uitvoerbaar".

- "uit zgn. puntbrononderzoekingen blijkt dat de NH₃-emissie van individuele (vee)bedrijven varieert van 250 tot 350 meter rond de stallen, om vervolgens ver beneden de waarde van de achtergrondemissie (lees: de NH₃ die via de lucht wordt aangevoerd) te duiken. Een zone van 500 meter rond de kwetsbaarste Natura 2000-gebieden kan dus voldoen.

Bedrijven die binnen deze zonerings (als modeloplossing) vallen, kunnen gebruik maken van zgn. ammoniakwassers, die ca. 70 tot 90% van de emissie verminderen.

Subsidies aan boeren die hiermee kunnen blijven bestaan zijn verreweg goedkoper dan de peperdure LBV+ regeling, die, volgens de Heij, totaal geen bijdrage levert aan de deposities op grotere afstand van de opgekochte objecten.

Ammoniakwassers zijn effectief en vergeleken met de LBV+ regeling kostengunstig".

- "ADC toetsing kan, als geitenpaadje, een tijdelijke oplossing vormen, immers er zijn alternatieven voor handen, er zijn (sociaal-maatschappelijk) dwingende redenen en interne saldering & toepassing van ammoniakwassers vormt een alternatief.

Uiteindelijk dient AERIUS uit de wet geschrapt en dient de beruchte Stikstofwet aangepast te worden naar limiets-overschrijdingen van 21 mol, zoals ook in Duitsland wordt gehanteerd.

Daarmee wordt het slot op onze samenleving definitief verwijderd".

- "overall merkt de Heij op dat momenteel bikkelhard beleid op basis van boterzachte wetenschap wordt ingezet. Uit onderzoek blijkt dat er geen relatie bestaat tussen de NH₃ boven natuurgebieden en het aantal dieren in stallen. Het huidige beleid is totaal destructief voor onze samenleving, bovendien verregaand amoreel.

De Heij verwacht, indien het huidige Nederlandse stikstofbeleid wordt voortgezet, binnen een termijn van 10 jaar, een nieuwe en gigantische "toeslagen" affaire".

De huidige stand van zaken in de natuur

De natuur staat niet op omvallen. Volgens de Living Planet Index is de Nederlandse biodiversiteit vanaf 1990 met 2,2% toegenomen.
 Het vaktijdschrift Science rekent de Nederlandse drinkwaterkwaliteit tot de wereldtop. Zelfs de luchtkwaliteit is vooruitgegaan.

Er ligt geen deken van stikstof over ons land.
 De N₂ in de lucht (ca. 80%) hoort daar te zijn, de NH₃ en NO_x worden in natuurlijke kringlopen ingebouwd en voor planten zijn deze stoffen onontbeerlijk in de vorming van aminozuren en eiwitten en daar leven mens en dier weer van.
 Verzuring en vermistering wordt gecompenseerd in natuurlijke kringlopen en mechanismen, maar ja, wil je de hond slaan, dan is altijd een stok te vinden.

Nederland wordt niet door brandnetels en bramen overwoekert.
 Deze bewering (uit 2019) kunnen we, 6 jaar later, vanuit onze eigen waarneming van de natuur, ook naar het rijk der fabelen verwijzen.
 De overgevoeligheid van enkele planten voor stikstofdepositie kan tegen relatief lage kosten via cultuurmaatregelen en landschapsonderhoud gecompenseerd worden.
 Bovendien is verdwijnen van bepaalde planten (en dieren) uit de natuur van alle tijden en het feit dat ze uit de Nederlandse soortenbestanden verdwijnen wil niet zeggen dat ze geheel verdwijnen uit de natuur.
 Elders dan in Nederland blijven ook deze soorten bestaan.

Nederland heeft indertijd 162 Natura 2000-gebieden aangewezen.
 Behalve enkele wat grotere gebieden (b.v. de Waddenzee en de Veluwe) zijn dit vooral kleine gebiedjes, versnipperd voorkomend in het Nederlandse landschap.
 Meermaals is betoogt dat aardig wat van deze gebiedjes, als biotoop op zich, niet eens in staat zijn de voorkomende (zeldzame) soorten te handhaven, ook zonder stikstof depositie.
 Toch blijven Staatbosbeheer en Natuurmonumenten nieuwe gebiedjes ontwikkelen en scheppen daarmee wederom precedentes voor handhaving via de Stikstofwet.
 Ook de geluiden om zgn. corridors tussen de gebiedjes te ontwikkelen t.b.v. soortenrijkdom worden luider en die mogelijke ontwikkeling zal verdere beperkingen voor bedrijvigheid remmen of onmogelijk maken.

Een interessant bericht kwam afgelopen week (20 maart) in het nieuws: het RIVM corrigeerde de eigen calculaties op basis van gebruikte modellen (ja hoor, is tie weer!) m.b.t. NH₃ emissies uit zee.
 Uit *onderzoek* blijken deze emissies 90 x lager te zijn dan waar het RIVM de afgelopen jaren mee rekende.
 Wat bij mij direct de vraag opwierp met “welke emissies het RIVM nog meer heeft gerekend, die *achteraf* niet blijken te kloppen, maar wel weer een x aantal boeren en bedrijven de nek heeft gebroken”?

Omdat de EU op geen enkele wijze heeft verordend dat Nederland de KDW voor stikstof depositie tot absolute norm diende te verheffen en er bovendien een belachelijke 0,07 gr overschrijding van de KDW wordt genormeerd, zitten we in de problemen.

Onze natuur ziet er prima uit, stikstof is bij lange na niet de grote bedreiging en toch staan we met z'n allen op slot.

Hoe kwam dit zo?

Wanneer idioot redenerende (landelijke) politici ongeremd hun wensen mogen doordrukken, wanneer ambtenaren hun oor naar hen te luister leggen, wanneer instanties gesubsidieerd verdwaasde denkbeelden narennen, wanneer gesjeesde natuurbeschermers grenzeloos stokpaardjes berijden, dan gebeurt het volgende. (Internationale) wettelijke kaders worden geschapen en rechters, uiteindelijk, kunnen (willen?) niet anders dan op elke klacht en bezwaar positief bewilligen.

Wij, de ondernemende en werkende mensen, zijn diegenen die in kluisters komen te hangen.

En wij kunnen en mogen niets anders meer doen dan lijdzaam toezien hoe onze samenleving én de natuur in een tomeloze destructieve neergang geraakt.

Wonen, werken, ontspannen en genieten van onze families, van onze vriendenkringen, van onze nog steeds best wel vrije samenleving: het begint allemaal af te brokkelen. En dat maakt dat ik hier het woord tot u richt met een zwaar gemoed en een bezorgd hart.

En dan?

Inspreken tot mijn tong blauw ziet?

Niet aflatend laten zien dat hier in de achtergrond veel meer speelt: werkt dat nog?

Mensen datgene vertellen wat ze voortijds nog niet wisten?

Samen met de mensen van Burgersvragen.nl geef ik niet op en in de hoop dat ik u en andere mensen bereik, reken ik er ook op dat u de hoop niet opgeeft.

Afgelopen maandag liet een volle zaal de storm los over diegenen, die nog niet begrepen welk een ellende deze idiote maatregelen (gaan) veroorzaken.

Het doet in elk geval goed dat de mensen die de ademnood ervaren, welke door dit verstikkend beleid wordt veroorzaakt, samenkwamen.

Misschien is de suggestie die Wouter de Heij aan ons allen doet wel één van de betere. Gedeputeerden, raadsleden, burgers (van Winterwijk): laten we schouder aan schouder gaan staan en herkennen dat de richting waarin deze verstikkende locomotief dendert ons in het geheel niet bevalt.

En wellicht is het tijd om de rijen te sluiten en op te staan met z'n allen: hier is de streep bereikt en wij doen vanaf nu niet meer mee!!

Namens Burgersvragen.nl dank voor uw bijzondere aandacht.

